

RIE CRAMER, *Paradiso*, Utrecht, W. de Haan, zonder jaartal.

Lichte lectuur, die in haar soort waarde heeft, omdat ze nergens ontaardt, niet vulgair wordt en niet zwaarwichtig; die den eenmaal ingezetten toon behoudt. Een toon van helderheid en speelschheid. Men hoort geen wan-klink, de schrijfster derailleert niet en zij blijft die zij altijd was: de vlotte teekenaars, die gemakkelijk de contouren van een landschap trekt, daar menschen in plaatst, — menschen die van de kleine liefelikheden des levens genieten en die zich niet gauw van hun stuk laten brengen door wat verdriet. Menschen, die iets sportiefs hebben en die den humor niet vergeten. Zoo wordt het leven voor hen als een spel, een „eerlijk spel” — waarbij de inzet toch wel hoog kan zijn — maar dat fair gespeeld wordt. In een Italiaansch landschap, in Tessin, ligt het huisje tegen de bergen, — het „Paradiso” waar de wat cynische en beroemde schilder met zijn vrouw voor een tijdje komen wonen. In dit arcadisch landschap voelt zij zich „zalig”, hij daarentegen voelt er zich aanvankelijk als een kat in een vreemd pakhuis. Hoe deze twee menschen, die in veel ver van elkaar afstaan, elkaar tóch, door een natuurlijke liefde blijven binden en boeien, daarvan vertelt Rie Cramer op onderhoudende wijze. En als ik me bedenk, dat haar boek in leesportefeuilles en leesbibliotheken zal rond gaan, dan verheug ik me er al op dat vele vrouwen, (want mannen lezen meestal zulke boeken niet) zich eenige avonden zullen amuseeren, beter en op zuiverder wijze dan b.v. bij een revue of in een bioscoop. Zij zullen enkele uren aangenaam zoek brengen met dit in lichte kleuren geteekend verhaal, waar iets van levensliefde uit opstijgt. Een verhaal dat, ondanks de moderne allure, tóch eigenlijk „dege-lijk” is, want de menschen er in blijven naar hun hart luisteren en geven aan hun innerlijke stem gehoor. Soms herinnert het verhaal ons iets te veel aan de society-stukken zooals men die voor ongeveer twintig jaar graag en veel zag spelen en die men nu niet meer zoo argeloos zou kunnen genieten; maar Rie Cramer heeft iets dat daar toch boven uit gaat: oprechte levenslust — en die is zeldzaam in deze tijden!

JO DE WIT

A. VAN DER HOORN—SURIE, *Ik zoek werk*, Leiden, Leidsche Uitgeversmaatschappij, 1934.

Wanneer niet de plicht op me gerust had in mijn kwaliteit van beoordeelaarster dit boek uit te lezen, ik zou het na de eerste bladzijde reeds ter zijde hebben gelegd, dat lijdt geen twijfel. En daarmee zou ik toch in zekeren zin onrecht hebben gepleegd. Want merkwaardig is deze roman zeker. Nooit nog las ik een boek dat zoo zeer uit leegten en vervlakking opstijgen, kwam naar een bezieling, die, hoewel niets met het hoogste te maken hebbend, dan toch merkbaar uitgaat boven het alledaagsche. In die periode is er gloed en vuur in het boek en er heerscht een merkwaardig tempo.